

BIRZIKLAPENEAN BAINO, ERABILERA MURRIZTEAN DATZA PLASTIKO KUTSADURAREN KONPONBIDEA

Plastiko kutsadurari konponbideak aurkitu nahian, Kenyako hiriburuan bildu ziren 161 estatuko delegatuak, hainbat GKE eta industriaren sektoreko presio-taldeekin batera azaroaren 13tik 19ra. Negoziaketetan lehiatzen dira bi estatu multzo: bata, ekoizpena murriztearen aldekoa eta bertzea, horren ordez, birziklatzea sustatzearen aldekoa. Alta, birziklatzearen erabilera politikoak eta muga fisikoek erakusten digute lehen aukera baizik ez dela bideragarria.

 NICOLAS GOÑI

Plastikoz blai bihurtu zaigu biosfera: mikroplastikoak -5 mm baino gutxiagoko plastiko puska- itsasoak bete eta bertako ekosistemetan metatzeaz gain, hortik lurrinketarekin aineratu eta atmosferan aurkitzen dira ere, hainbat ekosistematan barreiatuz, hala Pirinioetan nola Artikoan. Kutsadura hori gure odolean eta gure burmuinean aurkitzen da, gure osasuna kaltetuz. Zaborra sortzen duen kate honen hasierak ere -petrokimikak- kutsadura sortzen du: oro har, plastikoa-ren ekoizpenak eta erabilerak berotegi efektuko gasen isurketen %3,4 sortzen zuten 2019an.

2000tik 2020ra plastiko ekoizpena bikoiztu da, munduan 460 milioi tona izateraino. Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundearen arabera, gaur egundik 2060ra zabor plastiko hiru bikoiztu daiteke, baina gaur egun plastikoa %9 baizik ez da birziklatzen, gainontzekoa lurperatzen delarik, edo erretzen, edo ingurumenen barreiatzen.

Azken urteotan mikroplastikoen eraginaz ohartze globala zabaldu da, eta hainbat ekimen martxan jarri dira horri aurre egiteko. Horietarik bat azaroaren 13tik 19ra Nairobi (Kenya) antolatutako goi-bileran izan da. Bertan bildu ziren 161 estatuko 2.000 inguru delegatu, plastiko kutsaduraren aurkako munda mailako neurriak adosteko asmoz.

Bortz goi-bileren hirugarrena izan da Nairobi, eta bertan ageri da, oro har, negoziaketak bi talderen artean egituz direla.

BI IKUSPEGI TALKAN: BIRZIKLATU EDO EKOIZPENA MURRIZTU

Alde batetik, hirurogei bat herrialde, Rwandak, Norvegiak, Kenyak eta Europar Batasunak bultzaturik, hitzarmen hertsagarri baten alde dira, plastikoa kontsumo eta ekoizpena murrizteko helburuarekin. Rwanda izan da, hain zuzen, plastikozko poltsak debekatu dituzten lehen estatuetakoa. Bertzalde, AEB, Saudi Arabia, Txina, Errusia eta India, kontsumo murriztu beharrean, zaborren kudeaketa eta birziklapena lehenesten dituztenak. Hainbat GKEren arabera, bigarren multzo hori aurrerapenak oztopatzen aritu zen. Fondation de la Mer ("Itsasoaren Fundazioa") erakundeko presidentea Sabine Roux de Bézieuxek dio estatu batzuek asko galtzeko luketeela ekoizpena murriztea adostuko balitz, plastiko ekoizten dutelako edo haien industriak eta bizimoduak plastiko asko kontsumitzen duelako.

Ontzi botagarriak petrolioaren sektoreak bultzatu zituen 1970eko hamarkadan, ordurarte berreraikitzen ziren -nagusiki beirazko- ontzien ordez. Ontzi botagarriak hobe onartarazteko, birziklapena sustatu zuten -hitzetan bederen, praktikan dena birziklatzetik orain-

dik oso urrun baigaude-. Birziklatzeak ontziaren kostua eta ardura esternalizatzen ditu, partzialki edo osorik, kontsumitzaile eta erakunde publikoen gain.

Industriaren ahaleginez, 1970eko hamarkadatik hona zaborren kudeaketa norberaren ardura bihurtu da; nagusiki, ekoizpen prozesua ekuaziotik kenduz, eta dena birziklatuko ez zela hasieratik jakinik ere. *How Big Oil Misled The Public Into Believing Plastic Would Be Recycled* ("Petrolioaren sektoreak plastikoa birziklatuko zela nola sinestartarazi zion publikoari") erreportajearen Laura Sullivanek azaltzen duen bezala, AEBko Plastikoa Industriaren Elkarte-ko presidente ohiak argi erran zuen: "Birziklatzeak funtzionatzen duela uste badu publikoak, ingurumenari buruzko kezka gutiago egonen da". Gaur egun, negoziaketetan joera horrek darrai, eta aurrerapenak oztopatzeko ahalegi- netan orain dator "plastiko kredituen" proposamena: "karbono kreditu" famatu- en modura, birziklapenean inbertit- zearen truke ekoizpenaren garapena baimenduko lukete kreditu horiek.

BIRZIKLATZEA KONPONBIDE BALIAGARRIA OTE?

Birziklatzea erretzea baino praktika hobe denik ez da eztabaidagai, baina halere arazo asko ditu, lehena bere tasa apala delarik. Europar plastikoa gehien birziklatzen duten estatuak Eslovakia

PLASTIKO ZABOR METAKETA

Argazkia Maldibetako Thilafushi ugartearen harturikoa da. Gaur egun, plastikoaren %9 bakarrik birziklatzen da, beste guztia lurperatzen, erretzen edota ingurumenean barreiatzen da.

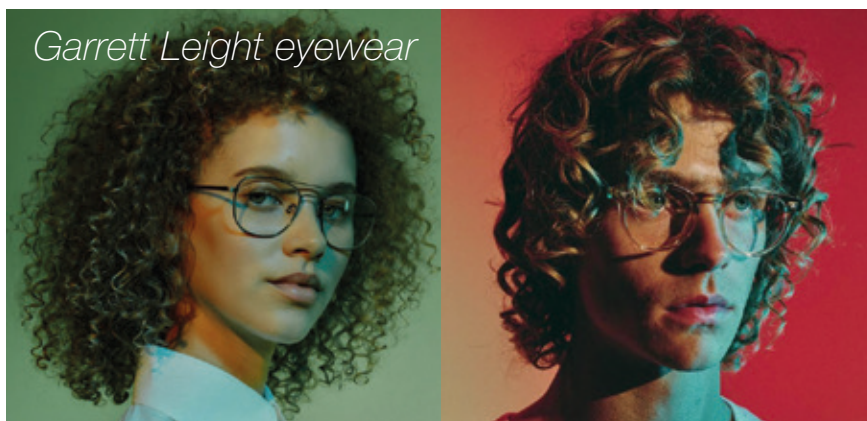
eta Lituania dira, baina %56ra baizik ez dira iristen. Tasa apalenak Frantzian (%21) eta Maltan (%10) aurkitzen dira. Baina %100 lortuko bagenu ere, arazoa ez litzateke konponduko: birziklatzeak nanoplastikoak sortzen ditu, hots 1 μm baino gutiagoko mikroplastiko puskak. Hala ikusi zen Norwegian polietilenoa birziklatzen duen lantegi baten hurbileko erreketan, *Plastic recycling plant as a point source of microplastics to sediment and macroinvertebrates in a remote stream* ("Plastiko birziklapen lantegia, urruneko erreka bateko jalkin eta orno-gabeentzako mikroplastiko iturri gisa") lanak erakusten digun bezala. Erresuma Batuan, *The potential for a plastic recycling facility to release microplastic pollution* ("Plastiko birziklapen lantegi

bateko mikroplastiko kutsadura isurtzeko duen potentziala") ikerketak erakutsi duenez, birziklapenerako lantegi batera iristen den plastikoaren %13 arte mikroplastiko bilakatu eta kanpora isuri daiteke eta existitzen diren filtro onenak erabiliz, berriz, %6. Urean zabalitzen diren mikroplastikoak itsasora doaz, eta bertan ere gehiago txikitu eta barreiatu ditzateke zooplanktoien osagai batzuek, zehazki errotiferen, *Microplastic fragmentation by rotifers in aquatic ecosystems contributes to global nanoplastic pollution* ("Ekosistema akuatikoetan errotiferen eskuko mikroplastikoen zatikatzeak nanoplastiko kutsadura emendatzen du") lanak berriki azaldu duen bezala.

Orduan, erremedioa bioplastikoetan

ote datza? Hala espero genuen, baina *Not so biodegradable: Polylactic acid and cellulose/plastic blend textiles lack fast biodegradation in marine waters* ("Ez hain biodeseingarrri: azido polilaktikozko eta zelulosa/plastiko nahasizko ehunek biodeseigite lasterra eskas dute itsas uretan") idatziak erakutsi digu ez dela guztiz hala.

Zailtasun horiek agerian uzten dute plastikoen erabilerak, neurri handian, kutsadura itzulezina eta konponezina sortzen duela, eta aterabideak birziklatzean eta "plastiko kredituetan" oinarritzeak arazoa larritu baizik ez duela eginen. Orain arteko kalteak ez emendatzeko, plastikoa erabiltzeari eta ekoizteari utzi behar genioke. Horretarako zer eskas zaigu? ●

Garrett Leight eyewear

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

zinkunegioptika.com

